

До того, як ці свідчення покинули мій письмовий стіл і вирушили назустріч тій долі, яку я для них обрав, я думав використати їх для написання традиційної біографії, де на підставі зібраних і ретельно досліджених матеріалів розповідалася б реальна історія.

Я почав читати низку біографій, які могли б допомогти мені в реалізації цього задуму, і зрозумів одну річ: та думка, яка складеться в автора про головного героя, рано чи пізно неминуче вплине на результати досліджень. А що мій намір полягав не в тому, аби точно висловити свої думки, а в тому, щоб показати, як бачили історію «відьми з вулиці Портобелло» її головні персонажі, то зрештою я відмовився від думки скомпонувати книжку й вирішив просто записати все, що мені розповіли.

Терен Раян,

44 роки, журналіст

Ніхто не запалює свічку для того, щоб сховати її за дверима: мета світла — освітити якомога більший простір навколо себе, відкрити людям очі, показати всі дивовижі, які є навкруги.

Ніхто не приносить у жертву найдорожчого — кохання.

Ніхто не віддає свої мрії в руки тих, які можуть їх зруйнувати.

Крім Афіни.

Через багато часу після її смерті колишня її наставниця попросила мене поїхати разом до міста Престопенс, що в Шотландії. Там, із посиланням на норми феодального закону, який місяць по тому було скасовано, місто офіційно реабілітувало 81 особу — та їхніх котів, — що були страчені за відьмацтво в XVI та XVII сторіччях.

Згідно з офіційним повідомленням, яке було опубліковане родиною баронів Престаунгрейндзьких і Долфінстаунських, «більшість були осуджені без жодних доказів лише на підставі звинувачень, які надійшли від свідків, що заявили, ніби, спілкуючись із тими людьми, вони відчували присутність злих духів».

Навряд чи варто знову згадувати тут про жорстокі методи інквізиції, з її камерами для тортур та вогнищами, над якими клубочився густий дим ненависті та помсти. Та коли ми туди їхали, Едда кілька разів повторила, що було в усьому цьому щось таке, чого вона не могла прийняти: місто і 14-й барон Престаунгрейндзький і Долфінстаунський оголосили про «помилування» осіб, які були несправедливо й брутално страчені.

— Ми вже увійшли в XXI сторіччя, а нащадки справжніх злочинців, тих, які вбивали невинних людей, досі вважають, що вони наділені правом «милувати». Ви розумієте, що я маю на увазі, Героне.

Я розумів. Нове полювання на відьом набувало дедалі більших масштабів; щоправда, тепер його зброєю були не сокира ката й не вогнище, а вбивча іронія або репресії. На кожного, хто відкриє в собі якісь здібності й наважиться про

це заговорити, дивляться з підозрою та недовірою. І здебільшого в таких випадках чоловік, дружина, батько, син та й хто завгодно, замість відчути гордість за себе, зрештою забороняє собі навіть згадувати про свої таланти, боячись виставити свою родину на посміховисько.

До того, як я познайомився з Афіною, я думав, що йдеться лише про ганебну форму використання людської зневіри. Коли я поїхав до Трансільванії, щоб зняти там документальний фільм про вампірів, моєю головною метою було показати, як легко люди дозволяють себе обманювати; певні забобони міцно закріплюються в їхній уяві, хоч би якими вони здавалися абсурдними, і нерідко ті, хто не має ні честі, ні совісті, здобувають собі з них вигоду. Коли я оглядав замок Дракули, відбудований лише почасти, аби туристи могли пережити відчуття, що вони перебувають у незвичайному місці, один з урядових чиновників прийшов туди, щоб зі мною зустрітися; він натякнув, що я міг би одержати «чималенький» — так він висловився — подарунок, якби домігся, щоб мій фільм показали на Бі-бі-сі. В уявленні того чиновника, я допомагав поширювати важливий міф, а такі зусилля заслуговували на щедру винагороду. Один із гідів сказав, що кількість туристів, які відвідували замок, із кожним роком зростала і що будь-яка інформація про це місце буде розцінена позитивно, навіть повідомлення про те, що замок — фальшивка, що Влад Дракула був історичним персонажем, який не мав стосунку до свого міфу, і що легенда про вампіра виникла з маячні одного ірландця¹, який ніколи не бував у цих краях.

¹ Брема Стокера, автора роману «Дракула». — Тут і далі прим. ред.

Саме під час тієї розмови я зрозумів, що хоч би з якою точністю намагаючись викласти факти, я, незалежно від свого бажання, трудитимуся на користь брехні; хоча метою мого фільму було зняти з цього замку покрив таємничості, люди й далі віритимуть у те, у що їм хочеться вірити; гід не сумнівався, що, по суті, моя робота сприятиме успіхові їхньої пропаганди. Тому я одразу ж відмовився від своїх первісних задумів, хоч і витратив уже чималі гроші на подорож та розслідування.

Але мандрівка до Трансільванії спричинилася до грандіозної події в моєму житті: я познайомився з Афіною, яка шукала там свою матір. Доля, невблаганна і таємнича, звела нас віч-на-віч у скромному холі одного ще скромнішого готелю. Я став свідком її першої розмови з Дейдрою — або Еддою, як ця жінка хоче, щоб її називали. Я ніби збоку спостерігав за тією марною боротьбою, яку вело моє серце, намагаючись не допустити, щоб мене звабила жінка, яка не належала до мого світу. Я аплодував, коли тверезий глузд зазнав безнадійної поразки в цій битві, і єдине, що мені залишалося, — це викинути білий прапор і визнати себе жертвою неподоланної пристрасті.

І ця пристрасть дала змогу мені побачити ритуали, про існування яких я навіть не здогадувався, такого собі матеріалізованого трансю. Вважаючи, що кохання мене засліпило, я відмовлявся вірити власним очам. Але замість паралізувати, мій сумнів поніс мене в напрямку океанів, які, я був певен, не могли існувати. Це була та сама сила, яка в найтяжчі хвилини мого життя додавала мені сили терпіти цинічні репліки з боку моїх колег-журналістів і писати про Афіну та про її